

KORRESPONDENTIEBLAD

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VAKBONDEN AANGESLOTEN

bij de " Syndikale Kommissie der Werkliedenpartij en der Onafhankelijke Vakbonden „

VERANTWOORDELIJKE OPSTELLER :

J. BERGMANS

VOLKSHUIS (Zaal 13), Jozef-Stevensstraat, 17, Brussel

Abonnement per jaar { België : 1 frank

Buitenland : fr. 1.50

ADMINISTRATIE

Corn. MERTENS

Zaal 13, Volkshuis, Brussel

HET EERSTE MEIFEEST.

Dit jaar zullen de feesten ter gelegenheid van den Eersten Mei in bijzondere omstandigheden gevierd worden.

Inderdaad, na het besluit van het Paaschkongres der Werkliedenpartij dat het uitbreken der Algemeene Werkstaking op 14 April vaststelde, weet niemand in welke omstandigheden de werkende klas zich zal bevinden op den dag dat ze andere jaren in een juichen en feesten opging, ter eere van den alles scheppenden en voortbrengenden Arbeid !

Niettegenstaande die moeilijke omstandigheden kunnen wij niet nalaten, — evenals de vorige jaren — de arbeiders aan te zetten met meer vuur, meer klem, en meer krachtvolle vrijmoedigheid dan ooit, dien dag luide hunnen wil te zien uitdrukken voor het veroveren van een beter bestaan, van eene betere toekomst.

DEN EERSTEN MEI, die thans op eenen feestdag valt, biedt eene der schoonste gelegenheden aan, om diegenen der werkers, welke tot hiertoe er nog niet in gelukt zijn van hunne patroons de erkenning van dien feestdag af te dwingen, toe te laten hunne juichkreten te voegen bij die der andere arbeiders welke reeds door hunne syndikale macht, zich op dien dag hebben weten vrij te maken.

Het is voor hen eene uitmuntende gelegenheid om met ons vrijelijk mede te betoogen voor de verovering van :

8 UREN WERK 8 UREN RUST 8 UREN UITSPANNING

dien zoo billijken werkerseisch, waarvoor sinds drij-en-twintig jaren, de georganiseerde werkende klasse van gansch den aardbol alle jaren op den zelfden dag opmarcheert.

Van jaar tot jaar stijgt het aantal diegenen welke zich op den EERSTEN MEI aansluiten bij het bewuste proletariaat, dat in het verwezenlijken van den zoo symbolisch geworden eisch der drij achten zijn vertrouwen gesteld heeft. Elk jaar worden de drommen dichter en grooter van hen, die op dien dag van feest en verbroedering te zamen komen, om onderling hunne hoop in eene betere samenleving uit te spreken.

Het gunstig vallen van den EERSTEN MEI had, in gewone omstandigheden, een spoorslag geweest voor alle bewuste werkers, om talrijker dan ooit het Arbeidsfeest te vieren.

Wat ons de gebeurtenissen voorbehouden, kan tot heden nog niemand voorzien. Zal op den dag van den EERSTEN MEI de uiterste poging — die de georganiseerde werkersklasse thans gaat aanvatten voor de verovering der politieke gelijkheid — reeds hare vruchten gedragen hebben, of zal daarentegen de strijd nog in volle hevigheid gestreden worden ? Wij hopen van ganscher harte dat de eerste veronderstelling moge bewaarheid worde !

Wat ook de omstandigheden mogen zijn dien dag, wij rekenen op de gansche werkende klas om evenals de vorige jaren het Arbeidsfeest te vieren. Mochte haar voor dien dag, de overwinning in den komenden strijd worden voorbehouden, dan zal voorzeker, — alhoewel er dit jaar geene voorbereidingen getroffen zijn — het feest van den Arbeid met meer luister dan ooit gevierd worden.

Moest daarentegen den strijd nog niet uitgevochten zijn, dan hopen wij dat, alhoewel in bescheidene mate, dien dag niet zal vergeten worden eens even te herdenken wat, in den loop der tijden, reeds door de werkende klasse is geleden geworden in haren kamp om een beter bestaan, voor hen die alles voortbrengen en die niettemin van alles verstoken blijven.

Kamaraden ! Werkbroeders en Zusters !

Wat ons ook dit jaar den dag van den Eersten Mei zou voorbehouden, gedenkt dat in de andere landen, — maar op dit oogenblik het proletariaat niet zooals wij zulke beroerde tijden beleeft, — de werkers ook te zamen komen om hunne hoop in eene betere en eene meer rechtvaardige toekomst uit te spreken, en die met belanstelling het oog gericht hebben op het Belgisch proletariaat, dat thans — noodgedwongen — een uitersten kamp aangaat. Moge het de zege behalen en leve het ARBEIDSFEEST !

DE SYNDIKALE KOMMISSIE.

INHOUD :

Het Eerste Meifeest, bladz. 19. — *Het eerstkomend Syndikaal Kongres*, bladz. 19. — *Verlag van den Schatbewaarder*, bladz. 20. — *In de Syndikale Kommissie*, bladz. 20. — *De Algemeene Werkstaking*, bladz. 20. — *De Wetgeving op de Vakverenigingen*, bladz. 21. — *De Engelsche Zaterdag*, bladz. 21. — *De Invloed van den Oorlog*, bladz. 22.

Het eerstkomend Syndikaal Kongres

Wij herinneren onze aangesloten groepen dat, ingevolge de beslissing, genomen door het laatst gehouden Kongres, het eerstkomend jaarlijks te houden **Syndikaal Kongres op Zondag 25 en Maandag 26 Mei** aanstaande zal plaats grijpen, in het « Volkshuis » van Brussel.

Op de dagorde komen de volgende punten voor :

1. *Verlagen :*
 - A. *Der twee sekretarissen ;*
 - B. *Van het Bureel der financieele inlichtingen (verslaggever : A. Huysens) ;*
2. *De Maatschappelijke Verzekeringen ;*
3. *De Herverzekeringskas (verslaggever : Corn. Mertens) ;*
4. *Het Beroepsonderwijs (verslaggever : Marius Renard) ;*
5. *Kiezing van het Bureel.*

Binnen enkele dagen zullen de aangesloten groepen de verslagen ontvangen. Zij worden verzocht ze aan de algemeene vergadering hunner leden te onderwerpen, om ze te bespreken. Wij verzoeken de groepen insgelijks hunne afgevaardigden aan te duiden. Dezer namen en adressen moeten ons ten laatste op 15 Mei aanstaande toekomen zijn, ten einde de afvaardigingskaarten bij tijds te kunnen zenden.

De Sekretarissen,
Jan BERGMANS en Corn. MERTENS.

Verslag van den Schatbewaarder

Groepen welke hunne bijdrage aan de S. K. voor 1913 betaald hebben als volgt :

	Leden	Sommen
Overdracht :	37,384	1,672.36
Fabriekwerkerscentr. (1 ^e kw.)	4,450	178 00
Werklieden der openb ^e diens- ten (1 ^e kwartaal)	3,221	128.84
Nat. Fed. der steenbewerkers (1 ^e kwartaal)	14,050	562.00
Zadelmakers, Brus, (2 ^e kw.) leden meer	20	12.80
Goudsmiden, Brussel (1 ^e en 2 ^e kwartaal).	245	19.60
Gemengde vakvereen., Moes- kroen (1 ^e en 2 ^e kwartaal).	1,900	156.00
Nationale Textielfederatie (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e kwartaal).	21,500	3,440.00
Te zamen	82,770	6,169.70

De Schatbewaarder : Corn. Mertens,
Zaal 13, Volkshuis, Brussel.

* * *

Het tweede kwartaal 1913 is reeds aangebro-
ken en voor meer dan een derde onzer aange-
slotenen is de bijdrage voor het eerste kwartaal
nog niet aanbetaald geworden.

De schrijvers of schatbewaarders hiermede
gelast, worden dringend verzocht de bijdragen
hunner groepen te regelen.

C. M.

In de Syndikale Commissie

(Bureelzitting van Vrijdag 21 Maart 1913)

Voorzitter : W. Solau.

Aanwezig : Baeck, Bergmans, Mahlmann,
Meriens en Solau, alsook de vrienden Han-
nick en Samyn, der Textielfederatie.

Verontschuldigd : Lalemand, Theunissen en
Vandersmissen. Afwezig : De Brouckère en
Conrardy.

— Het bureel onderzoekt breedvoerig de
kwestie van den lock-out te Roeselare. Na den
huidigen toestand en de mogelijke gevolgen
onder het oog te hebben gezien, worden een
aantal noodige maatregelen getroffen.

— De afgevaardigden der Textielfederatie
leggen het konflikt van Ninove uit, en bewij-
zen dat het hier een loonaftrok gold die ge-
pleegd werd voor 29 December 1912, datum
waarop de algemeene vergadering der S. K.
de H. V. K. opschorste. Voor dit konflikt zal
dus nog de vergoeding der H. V. K. worden
uitgekeerd.

(Bureelzitting van Woensdag 26 Maart 1913.)

Voorzitter : W. Solau.

Aanwezig : Baeck, Bergmans, Lalemand,
Mertens, Solau en Theunissen. Verontschul-

digd. Mahlmann en Vandersmissen. Afwezig:
Conrardy en De Brouckère.

— Brief der Boekdrukkersfederatie aangaan-
de de kwestie van het socialistische syndikaat
der Boekwerkers van den Borinage. Het bureel
besluit dat er bij het bureel van den Algemeen-
nen Raad der W. P. zal worden aangedrongen
om ten spoedigste een gevolg aan de zaak te
geven.

— Brief der Eenheidskommissie in zake
diamantbewerkers, mededeelende dat ze zich
ontbonden heeft, daar ze verder geen kans
zag om het doel waarvoor ze ingesteld was te
bereiken.

Er wordt besloten dit schrijven op de eerst
komende algemeene vergadering der S. K. te
bespreken.

— Brief der Voedings Centrale. Na onderzoek
der kwestie besluit het bureel, gezien de han-
deling der bakkers, de zaak naar de W. P. te
verzenden, deze verzoekende het noodige
gevolg te geven aan de vraag der Voedings
Centrale.

— Brief der wolwasschers van Verviers aan-
kondigende dat het konflikt Pelzer, te Dolhain,
op 16 Maart, is geheven geworden. Van dien
datum af zullen dus de uitkeeringen der
H. V. K. voor dit konflikt ophouden.

— De in Turnhout genomen besluiten, waar
de afgevaardigde der S. K., de W. P. en de
F. D. K. aanwezig waren, aangaande het
sekretariaat aldaar worden goedgekeurd.

(Bureelzitting van Woensdag 2 April 1913.)

Voorzitter : Solau.

Aanwezig : Baeck, Bergmans, Conrardy, De
Brouckère, Lalemand, Mahlmann, Mertens,
Solau, Theunissen en Vandersmissen.

— De bespreking vangt aan over de jaar-
lijksche verslagen der sekretarissen.

Het verslag van Mertens wordt bij eenstem-
migheid aangenomen.

Het bureel besluit op Woensdag 9 April eene
nieuwe zitting om de bespreking van het ver-
slag van Bergmans voort te zetten.

— Vervolgens worden de besluiten van het
verslag Mertens, dat aan het Syndikaal Kon-
gres betreffende de Herververzekeringskas moet
worden aangeboden, door het bureel goedge-
keurd.

C. M.

De Algemeene Werkstaking

Enkele uren na het verschijnen van ons
nummer waarin dit artikel moet voorkomen,
zal de werkende klas van België, bij middel
der Algemeene Werkstaking, den beslissenden
strijd aanbinden voor de verovering der poli-
tieke gelijkheid.

Dit feit mag ons als vakvereenigingsmannen
volstrekt niet onverschillig laten, en moeten de
mogelijke gevolgen door ons eens met kalmte
worden onder het oog gezien. Misschien kan
men ons wel tegenwerpen dat het beter ware
dit na afloop van den strijd te doen, maar wij

zijn beslist van meening dat het voor onze
vakorganisaties van het grootste nut is om nu
reeds enkele woorden te zeggen over de werk-
zaamheden die de bestuurders onzer syndika-
ten wacht, na afloop van den reuzenkamp
voor wiens welgelukken thans met zóoveel
koortsigen ijver gewerkt wordt.

En inderdaad, gaan we eens even na hoe in
de laatste jaren onze aangesloten vakvereeni-
gingen in ledental zijn toegenomen, dan moe-
ten wij erkennen dat het op zulke korte
spanne tijds nog niet mogelijk geweest is de
syndikale opvoeding te volmaken van hen die
in de laatste tijden onze syndikale rangen
zijn komen versterken, en moeten we vooral
daarop het oog houden om voor de toekomst
den stijgenden aangroei te blijven verzekeren.

Zoals wij het reeds elders zegden, wen-
schen wij uit den grond van ons hart dat de
krachtproef die het Belgisch proletariaat gaat
ondernemen, met den besten uitslag moge be-
kroond worden.

Voor ons, vakvereenigingsmannen, is het
van het grootste gewicht dat in het Parlement
eene democratische meerderheid is, die de
reeds zoo lang door het werkende volk ge-
vraagde wettelijke verbeteringen zou willen
doorvoeren.

Reeds te lang vraagt de werkende klasse
dat er wettelijke bepalingen zouden gestemd
worden aangaande de werkuren, minimum-
loon, werkersverzekeringen, zooals pensioe-
nen, enz., en het zou niet meer dan billijk
zijn dat er nu eens eindelijk aan dien wensch
van het volk zou worden gehoor gegeven.

Niets is dus meer verstaanbaar dan dat het
volk — het smeeken moede — na op zulke
infame wijze door het landsbestuur te zijn
behandeld, eindelijk den kop opsteekt en man-
moedig zijn recht eischt.

Wat nu de kansen en den uitslag van dien
reuzenkamp zullen zijn dit kan natuurlijk
niemand vooraf met zekerheid bepalen, maar
vast staat het dat de zoogezegde kristene ver-
eenigingen zich van nu af in de handen wrij-
ven over eene mogelijke mislukking, en die
daarenboven alles in het werk stellen, en
hunne maatregelen nemen om den terugslag
— die een mogelijk niet gelukken van den
strijd zou kunnen teweeg brengen, — ten hun-
nen voordeele uit te buiten.

En dit plan moeten wij verijdelen!

Aan al onze voormannen is van nu af de
taak opgelegd om te werken en er voor te
zorgen dat, wat ook den uitslag zijn zal, er
geen enkel lid onzer aangesloten groepen
afvallig wordt. Van heden af moet het er bij
ons worden op aangelegd om integendeel de
werkers welke onze beweging genegen zijn,
en die mede den kamp aanbinden, te overtui-
gen dat niet alleen in dagen van strijd hunne
plaats aan onze zijde is, maar dat ook wan-
neer alles rustig is, zij het innerlijk leven
onzer organisaties moeten medeleven, om
gansch bewust te worden van hunnen toe-
stand en hunne eigenwaarde, in een woord,
om door de kracht der vakvereeniging steeds
grootere en betere economische verbeteringen
van het patronaat af te dwingen.

Als ieder zijnen plicht verstaat en in de
door ons vooruitgezette richting de noodige
werking wilt aan den dag leggen, dan zijn
we van nu af aan verzekerd dat, wat ook den

uitslag van dien reuzenstrijd gaat zijn, onze organisaties versterkt en vergroot uit den strijd zullen komen.

We wachten dus in volle vertrouwen den uitslag af, en meenen wel te mogen overtuigd zijn dat, nadat de feiten zullen gesproken hebben, er voor de werkende klas van België een tijdstip van meer rechtvaardige bejegening zal aanbreken.

Hoog de organisatie!

Corn. MERTENS.

De Wetgeving op de Vakverenigingen

Toen door de Kamers, in 1898, de wet gestemd werd aangaande de wettelijke erkenning der vakverenigingen, dan rees er een wantrouwen op bij de socialistische en onafhankelijke vakbonden, die toen nog niet in de Syndikale Kommissie samen gegroepeerd waren. Dit wantrouwen bleek later eens te meer gewettigd te zijn geweest.

Bij de zoogezegde kristenen, daarentegen, was men uiterst tevreden over de nieuw gestemde wet; dat was nu eens iets dat den werkman zou vooruithelpen of toch, ten minste, daadwerkelijk steunen in zijnen strijd om een beter bestaan. Bij elke gelegenheid — en waren er geen dan schiep men ze — vielen zij bovenarms op onze groepen en vooral op de leiders, omdat deze er niet voor te vinden waren, om in ruiling der feitelijk niets om het lijf hebbende burgerlijke verpersoonlijking — met de huidige wet althans — hunne vrijheid van handelen op te offeren.

Dat er reden was om wantrouwig te zijn, en van de wettelijke erkenning in deze omstandigheden niet te willen weten, dit bleek en blijkt nog ten zeerste uit de wet zelve.

En de kritieken die destijds door onze voor mannen tegen de wet werden uitgebracht, komen thans, nadat onze groepen en onze mannen er zoo dikwijls en zelfs ontelbare malen er voor aangevallen waren, door de zoogezegde kristene vakverenigingsleiders zelve bevestigd geworden.

En inderdaad, op 4 Maart l. l., zijn de propagandisten en medewerkers der zoogenaamde kristene vakbeweging te Brussel bijeengekomen om eene vergadering te houden, alwaar, buiten eene gansche reeks andere punten, de wet op de vakverenigingen aan de dagorde stond.

Eene bijzondere kommissie van den Democratischen bond, samengesteld om de fouten der wet te onderzoeken, had een aantal wijzigingen voorgesteld die op deze zitting besproken werden.

De weinige regels die over de bespreking zelve in de bladen verschenen, komen op eene degelijke wijze mannen te wreken die gedurende jaren zijn aangevallen geworden omdat ze van deze wet niet weten wilden; er wordt namelijk verklaard: *dat door de wet de syndikalisten als minderjarigen behandeld worden en dat ze dan ook moet herzien worden!*

Hoe typisch!

De voornaamste der wijzigingen, welke door de vergadering werden aangenomen, om aan de wetgevers voorgesteld te worden, komen ons nog meer in het gelijk stellen; onder de voornaamsten kunnen wij aanstippen: het recht om in hun midden ziekenkassen op te richten, om handel te drijven, *om aandeelen te bezitten in handelsondernemingen*, om onroerende goederen te bezitten, enz.

De vraag om: aandeelen te mogen bezitten in handelsondernemingen, is waarlijk kostelijk, en duidt blijkbaar aan waarheen ze de steven van hun vaartuig willen richten. Welhoe, gedurende jaren werd aan onze vereenigingen verweten dat ze zich niet wettelijk wilde laten erkennen omdat zij vreesden hunne rekeningen voor te leggen, daar het geld der leden voor andere doeleinden gebruikt was dan waarvoor het door de storters bestemd was, en onder meer door het in werkerskooperatieven te plaatsen, hetgeen de wet verbiedt.

De waarheid is dat onze groepen verlangen de inrichtingen, door de werkers in het leven geroepen, te steunen omdat, alzoo, met het geld der werklieden een tweërlei doel bereikt wordt; ten eerste, het dient om de leden in de economische omstandigheden te steunen en, ten tweede, het verschaft aan de werkerskooperatieven de gelegenheid hunne zaken degelijk te doen, zonder zich tot kapitalistische inrichtingen te moeten wenden.

Lange jaren werden onze kooperatieven door de zoogezegde kristenen bestreden, en nu ze eindelijk de economische toestanden niet meer meester zijnde, zijn begonnen met ons na te apen, met ook kooperatieven op te richten, nu gevoelen zij maar al te zeer het verkeerde van de wet, iets wat ze steeds geloofchend en bestreden hebben.

Voor wat ons angaat, mogen wij zeker zeggen dat die omkeering ons verheugt, en als dan eindelijk in de Wetgevende Kamer de zaak zal ten berde komen om de noodige wijzigingen aan de wet te brengen, dan hopen wij wel dat onze mandatarissen, — wier kritiek op diezelfde wet vroeger niet in aanmerking is genomen, — ditmaal eens stevig ter zijde zullen gestaan worden door diegenen welke zich als de woordvoerders der zoogenaamde kristene werklieden aanzien, en dat ze eindelijk eens zullen medewerken aan een eindje wet dat den werkman zijne rechten in volle breedte toekent, en hem niet meer als *minderjarigen* behandelen zal.

Corn. MERTENS.

DE ENGELSCHES ZATERDAG

(Zie ons blad van Februari 1913.)

Hoewel ik in mijn voorgaand artikel de behandeling van de « Shops Act » (wet op de winkels) en hun invloed op den vrijen Zaterdagmiddag, voor dit tweede gedeelte aankondigde, zal ik zoo vrij zijn, mede ten vervolge op wat ik diensaangaande reeds mededeelde, daaraan nog een en ander over de nawerking der « Order in Council van 10 Januari 1910 » in enkele groote gemeenten vooraf te doen gaan.

Allereerst de mededeeling dat de plaatselijke overheden volstrekt niet aan bovengenoemde « order » gebonden zijn en feitelijk volkomen vrij zijn om de diensturen hunner ambtenaren binnen de beperkingen van de wet, te regelen. Ook hier dus geen enkel wettelijk voorschrift en toch eenzelfde gevolg.

Zoo heeft de « London County Council » eene regeling getroffen, waarbij wordt bepaald dat op de centrale bureelen des Zaterdag de dienst om 1 uur is afgelopen. De « Standing Order », zoo heet dit reglement, geeft echter ook hier den chefs vrijheid in het belang van den dienst hiervan af te wijken.

Een eigenaardig of liever een teekenend verschijnsel is hier bij, dat deze bepalingen in hoofdzaak op de ambtenaren doch niet op het mindere personeel worden toegepast. Voor deze laatsten geldt meer als regel een vrije dag in de zeven dagen.

In Birmingham, Manchester, Liverpool, Glasgow en Aberdeen treft men dezelfde regeling aan. Ook daar is ten slotte, behalve dan de bepaling, dat de bureelen des Zaterdag na 1 uur gesloten zijn, niets werkelijks voorgescreven of zooals onze berichtgever het uitdrukt: « Gedrukte voorschriften ter zake bestaan niet ».

Alleen Dublin maakt op dit laatste een uitzondering. Daar toch is in de « Standing Order » van 6 Januari 1902 een bepaling opgenomen betreffende den vrijen Zaterdagmiddag, die luidt als volgt:

« Nieuwjaarsdag, St-Patricksdag en alle » « bank holidays » zijn in de gemeentelijke » administratie vakantiedagen en op Zaterdag » zal vanaf 2 uur des namiddags vrijaf worden gegeven... »

Echter ook deze bepaling geeft nog geen voldoende houvast aan het betrokken personeel, omdat in hetzelfde artikel aan de chefs met het oog op hunne verantwoordelijkheid voor den goeden gang van zaken, het recht tot het doen nawerken wordt verleend.

Ten slotte iets over den invloed der « Shops act » op den vrijen Zaterdagmiddag.

Allereerst treffen wij in de wet aan een breedvoerige en vrij duidelijke en naar mijn meening vrij juiste omschrijving van wat onder « Shop », winkel, en wat onder winkelbedienden wordt verstaan. Aangezien dat echter met dit onderwerp niet in rechtstreeksch verband staat, zien wij, hoewel noode, van eene bespreking over dit voorname onderdeel af en beginnen wij ons overzicht met het artikel, dat voorschrijft dat iedere « shop » op één der werkdagen van iedere week voor den verkoop aan het publiek om één uur des middags gesloten moet zijn, tenzij van dit voorschrift op bepaalde gronden vrijstelling is verleend.

Den dag van sluiting kan door den winkelier zelf worden gekozen, indien althans de plaatselijke overheid geen verordening heeft uitgevaardigd, waarbij aan eene daarin genoemde soort van winkels een bepaalde dag is voorgeschreven.

In geval van vrije keuze door den winkelier (de gezamenlijke winkeliers) moet deze in zijn winkel een kennisgeving daarvan ophangen

en is hij verplicht minstens 3 maanden aan dien dag vast te houden.

De overheid heeft echter nit het recht eene zoodanige verordening tot stand te brengen, zonder dat een meerderheid der betrokken winkeliers zich er voor heeft verklaard.

De invloed nu van deze bepalingen op den vrijen Zaterdagmiddag zit hem voor een groot gedeelte in het feit dat waar, zooals reeds gemeld, Zaterdagmiddag de meesten vrij zijn en of gaan sporten of wel de stad verlaten, ook de meeste winkeliers den Zaterdagmiddag kiezen, wat nog wordt aange- moedigd door de bepaling dat een overheids- verordening den winkelier de keuze van den Zaterdag niet mag ontnemen. 't Spreekt van zelf, dat op deze voorschriften een belangrijk aantal uitzonderingen zijn toegelaten, die wij hier echter niet behoeven te bespreken omdat zij aan de algemeenheid van de zaak niets veranderen.

Wat nu de winkelbedienden betreft, ook voor dezen zijn in genoemde wet verschillende voorschriften opgenomen, doch ook hier wordt voor zoover het den Zaterdagmiddag betreft niets bijzonder voorgeschreven.

De voornaamste bepaling ter zake is dat, onder alle omstandigheden, op een enkele uit- zondering na, de winkelbedienden één vrijen namiddag per week, ingaande te half twee, moeten genieten, geheel onafhankelijk van het feit of de winkel wekelijks een middag moet gesloten worden of niet. Deze vrije middag — die natuurlijk niet op Zondag mag vallen — moet te voren in iederen winkel worden vast- gesteld en eene kennisgeving ter zake moet aldaar op eene voor het personeel goed zicht- bare plaats aangeplakt worden.

Dit laatste natuurlijk ter voorkoming dat patroons plotseling b. v. bij bijzondere slapte, den vrijen middag zou kunnen verleenen, waardoor de bediende, waar hij daardoor geen plannen vooraf kon maken, veel van zijnen vrijen dag zou verliezen.

In verband met vorenstaande mededeelingen over de sluiting op Zaterdag ligt het voor de hand dat de verleening van den vrijen middag aan het personeel eveneens voor het meeren- deel op Zaterdag zal plaats hebben.

Een rechtstreeksche wettelijke bepaling is er dus feitelijk niet, alles regelt zich naar de zeden en gewoonten en neemt slechts lang- zaam aan vaste vormen aan. Dat verklaart ook het feit dat juist in tegenstelling met dit alles, de Engelsche spoorwegen op Zaterdag een veel drukker verkeer hebben terwijl bijv. ook bij de Posterijen geen noemenswaardige vermin- dering van werkuitvoering is waar te nemen. Alleen in de meer centrale distrikten van Londen vindt op Zaterdag zeer onbeduidende vermindering der bestelling plaats. Waartegen- over echter weer staat, dat door het vroeger sluiten van velerlei zaken de toevoer van korrespondentie op den Zondag, aanmerkelijk minder bedraagt dan anders het geval zou zijn, zoodat voor dezen tak van dienst de vrije Zaterdagmiddag daarom van belang is.

(De Vakbeweging.)

B. J. VAN STAPELEN.

De Invloed van den Oorlog

In een onzer vorige nummers hebben wij een schrijven opgenomen van G. Dimitrof, secretaris der S. K. van Bulgarië, die ons den deerniswekkenden toestand afschilderde waar- in de vakverenigingen der Balkanstaten ver- keeren, ten gevolge van dien droevigen oorlog welke daar nu reeds maanden lang woedt.

We zullen daar dan ook niet op terug- komen; evenmin op de bloedige slachtingen die daar nu reeds weken achter malkaar plaats grijpen en die zoovele duizende vrou- wen weduwe, en zoovele duizenden kin- deren vaderloos maken. Die gruwelen welke den afkeer van elk rechtgeaard mensch ver- wekken, zijn door de dagbladen reeds genoeg ter kennis van het publiek gebracht.

Het doel van dit artikel is slechts om eens met feiten aan te toonen dat niet alleen de vakbonden der in den krijg betrokken landen onder den oorlog lijden, maar dat ook de vak- verenigingen der naburige landen — en zelfs de verafgelegene ook — de gevolgen ondergaan van dien zoo zeer betreuenswaardigen bloe- digen kamp tusschen verschillende volkeren.

In ons land, en ook in Nederland, worden de diamantbewerkers een der eersten den in- vloed van elken oorlog gewaar, en dien der Balkanstaten heeft dan ook in de laatste maanden een geweldigen invloed op hun wer- keloozen cijfer uitgeoefend.

Naar de berichten luiden, die ons door de vakbladen van Oostenrijk en Hongarië worden medegedeeld, heeft den oorlog in hun land een toestand geschapen zooals de vakvereeni- gingsmannen er sedert jaren geen meer gekend hebben.

Sinds maanden zuchten de volkeren daar onder den verlamdenden invloed van het oorlogsgevaar.

Terwijl in andere landen den bedrijfstoe- stand om zoo te zeggen schitterend is, lijden deze landen onder eene economische crisis, zooals er sedert vele jaren geen meer geweest was, en verlamt handel en verkeer, en bijzon- derlijk de nijverheidsvoortbrengst; en beide landen zijn dan nog niet in den oorlog gewik- keld.

Voor de kapitalisten is dit nog zoo erg niet; zij, immers, hebben, door hunne uitbuitingen van den werker, het noodige appeltje voor den dorst bewaard, en moeten dus den dag van morgen niet steeds met een bang gemoed te gemoet blikken.

Met de arbeiders en hunne familiën is het gansch anders gesteld! Hun karig loon heeft hen niet toegelaten iets voor den dag van morgen weg te leggen, daar de immer in prijs stijgende levensmiddelen spoedig de enkele franken verslinden die den arbeid aan de werkers heeft opgebracht, en de economische crisis bracht als eerste gevolg de nood in de huishoudens der werklieden. Duizende krach- tige mannen werden onder de « wapens des vaderlands » geroepen, en maanden lang onder gehouden, terwijl thuis de vrouwen, kin- deren, ouders, broers en zusters in de bit- terste ellende verkeerden!

Zij die hiervan gespaard bleven en niet huishoudens der werklieden. Duizende krach-

« vaderlands » de zoogezegde vijand op af- stand te houden, trof het schrikbeeld der werkeloosheid, of in de beste gevallen het werkverlet, en dus ook een zeer beperkt inkomen.

Zoo trof de eene ellende na de andere het arbeidende volk, en niets, niets laat maar in het minste eenige beterschap in dien toestand verhopene.

Geen enkele nijverheidstak kan genoemd worden waar de beoefenaars niet door dezen toestand getroffen worden. In de textielnijver- heid, waarin steeds duizende werklieden ge- bezigd zijn, daar werkt men, voor zooverre de fabrieken niet stil liggen, slechts een zeer korte werkdag; in de metaalnijverheid heerscht slechts bedrijvigheid in de fabrieken waar moord- en oorlogstuigen gemaakt wor- den; in al de takken der kleedingnijverheid zijn duizende en nog duizende personen aan de hongerkrampen prijs gegeven, terwijl de bouwnijverheid ook in de hoogste mate getrof- fen is. Kortom, waarheen we ook den blik richten, overal zien we de voortbrengst met verlamming geslagen, en als gevolg daarvan werkeloosheid, ellende en nood onder de wer- kende klas...

Het spreekt van zelfs dat de vakvereenigin- gen onder al deze omstandigheden ontzaglijk veel te leiden hebben. In de hevigste crisis- jaren, toen de werkeloosheid ten top gestegen was, zijn er nooit zulke bedrukte oogenblikken doorleefd geweest, als nu wel het geval is.

Op zijn minst genomen zijn de uitgekeerde vergoedingen en het getal dagen werkeloos- heid der laatste maanden verdubbeld tegen- over het vorig jaar, en dit wil wat zeggen!

Het zal dus wel licht te begrijpen zijn dat door de vakvereenigingsmannen dezer landen het einde van dezen noodlottigen krijg reik- halzend wordt te gemoet gezien, daar zoolang de oorlog duurt er aan geen herleving van handel of nijverheid te denken valt.

Lang zal het dan echter nog wel duren eer de normale toestand zal teruggekeerd zijn, en er zal kunnen gewerkt worden aan de heropbouw van dit organisatiewerk dat door den wreedaardigen krijg zoo jammerlijk is afgebroken.

De vakverenigingen van deze beide landen en die van Oostenrijk vooral, zullen het noo- dige weten te doen om na het eindigen van den oorlog hunne getalsterkte te vermeerderen met hen die tot heden niet vereenigd waren en die nu eens té meer aan den lijve gevoeld hebben wat het is onvereenigd te zijn, dus niet gesteund worden en bijgevolg nog aan meer jammer en ellende dan de vereenigden te zijn prijsgegeven.

Zij zullen nu beter begrijpen dat, moest het proletariaat van gansch de wereld goed vereenigd zijn, er van zulk akelig bloedvergieten en wreede verwoesting, — zooals die nu in de laatste tijden in de Balkanstaten zijn gepleegd geworden — geen sprake meer zou zijn, en dat er tusschen de volkeren dan ook vrede en broederschap zou heerschen!

Corn. MERTENS.